

Klaudio Damjani

Translated by Dejan Ilic

(Se fossi qui seduto e non avessi)

Kada bih ovde sedeo a bio
bez svih ovih misli što me okružuju
ja bih leteo između eukaliptusa što šume
pored moje rodne kuće.
Ptičice prave svoja gnezda,
svud uokolo stvarno se posluje!
Ovo je vreme kad počinje proleće
ili je možda jesen a nebo jasno azurno,
uokolo ptičice nakratko polete
a ja sedam pod ovo drvo.
Zaboli me kad vidim kuće kako su čiste,
neću da gledam blistava okna, roletne još uvek cele
i ne bih da dođe večer,
ne bih hteo da čujem zvuk dvokolica
mlekađžije što dolazi iz udaljene ulice.
Ali ako dođe večer
hteo bih da odmah bude noć,
hteo bih da vidim sjajne zvezde na nebu
hteo bih da čujem disanje drveća blizu moje kuće,
hteo bih da čujem kako moja kuća
nije tužna, nego vesela.

(Albio è il piccolo noce che è a sinistra)

Albio je mali orah s leve strane
ulice kad se spuštate od kuće
prema gvozdenoj ogradi. Prolazeći jutros
gledao sam ga i video da su se pojavili
oraščići, u parovima, već
oveći, zeleni sjajni, pomalo retki,
ne brojni ali prelepi i pomislio sam
da ih prošle godine još nije bilo,
i da je orah ove godine prvi put
rodio, i gledao sam takođe
i svetlo lišće savršeno ovalno
bez ijedne mrlje, bez tačkice
ili rupice, ništa, i tanke grane
visoke i samo stablo vitko čisto
belo i savršenu ljupku formu
čitavog drvca ispravljenog
u svetlosti, i mislio sam: sve oko
jabuka kruške šljive dva jedna mala
čempresa povijena od snega,
ruža, ništa manje nego pirevina!
bolesni su, a ti si međutim
tako zdrav i lep i čist,
Albio, i dižeš se pod svojim blagim uglom
u svetlosti; i mislio sam (a činilo mi se
da stoji kao da čeka nekoga
ili nešto), mislio sam: svi imaju
neku bolest, nema nikog ko
nema ništa, i trebalo je da ih zaista
lečim, da im dajem otrove, krešem
grane a međutim nisam učinio ništa,
nisam mogao, nisam učinio ništa,
čak i kuću i sve ovo moraću uskoro
da napustim i dva mala čempresa
i Antenorea koji u jabučnjaku prvi
cveta i smokvu i jelku, mrtve,
i ruže i travuljinu što neumorno
džiglja i vrt moje ljubavi
sve ću morati da napustim, sve, a ti
Albio, tako si lep, ali zašto, zašto si
tako lep i zdrav, Albio?
za koga? mislio sam, za koga?... i skoro
da sam osećao njegov radostan
i miran dah i neku senku što
se nadnosila i u svetlosti neko svetlo
već sam terao, i više nisam hteo
da ga gledam, i pošao sam ulicom nazad
a nisam međutim znao za tvoju slavu
nisam je poznavao, nisam znao ništa,

a suze su mi, na oči, navirale.

(Ora dorme su un fianco il piccolo lago)

Na strani sada spava jezerce
i diše polako.
Ti si ga videla
i vratila si se kući.
Hodajući u povratku još si ga videla,
kod kuće je njegova slika bila u tvojim mislima.
Ono je htelo da ostane,
nije htelo više da ide.
Na prozore sobe
pao je mrak.
Ti si pala u san.
Sanjala si mene,
i, kraj mene, Fraterno.
Mislila si: kuda ide njegov život?
pitala si se da li će me, kad budem umro,
neko uzeti
i u rukama čuvati
kao palu ptičicu.
A lastari Fraterna šumeli su
tiho oko ogledala.
I sva si se skupljala u snu,
udaljavala od mene
postajala si mala malecka
hodajući nekom belom uličicom.

(La strada, come è silenziosa ora)

Kako je tiha sada, ulica,
po kojoj ne hoda niko;
samo tvoje korake koji se približavaju
i udaljavaju, čujem.

Jutro je i sunce sija na nebu;
nebo je plavo;
ti hodaš sama
i ja nisam kraj tebe.

Hodaš i vidiš cveće oko sebe,
žbunove bi htela da poljubiš;
grančice perastre bi htela da uzmeš
i držiš ih među prstima.

I dok gledaš svaku stvar uokolo
tvoja stopala hodaju napred;
evo do poslednjeg zavoja stigla si
iza kojeg nema nikog.

Kad se okreneš ukazuje ti se Fraterno
u trenutku dok spava;
sklopilo je oči i glave na strani
svo se skupilo.

Ti bi htela da ga uzmeš u ruke
i htela bi da ga poljubiš,
ali nećeš da ga probudiš;
nečujno se približavaš obali.

Jezerce se okrenulo
i očima te pogledalo;
ti si mu pružila ruku
a ono ju je uhvatilo prstima.

Uspravljene topole podrhtavaju uokolo
i poneki list već je pao na jezero;
ti držiš Fraterna za ruku
na ulici kojom se vraćaš.

(Non dire che la mia casa è triste)

Ne reci da je moja kuća tužna,
ne reci da je moja kuća usamljena.
Ostavio sam je i više joj se nisam vraćao
i tako je ostala napuštena.
Prvo je krov pao
potom su i zidovi počeli da pucaju,
crvene ciglice parapeta stubušta
razneli su posvuda,
odneli su stepenike iz dvorišta.
Došli su vojnici,
napravili su od njih tvrđavu,
postavili su bodljikavu žicu, pucali su,
sve je to morala da podnese moja kuća.
Ali stabla su oko nje porasla,
u tišini šumeli su listići,
senke listova milovale su zidove.
Svako jutro svake zore, svako veče svakog sutona
u dvorištu je mirisala lonicera,
cveće je još uvek cvetalo.
Krov se polako rušio, ali koliko stvari uokolo,
koliko tajnog života koji niko nije video,
koji niko nije znao,
činilo je veselom moju kuću, ispunjavalo njen život.

(Che bello che questo tempo)

Kako je lepo što je ovo vreme
kao sva druga vremena,
što pišem pesme
kao što su se uvek pisale,
što se ova mačka ispred mene umiva
i provodi svoje vreme,
iako je sama, skoro uvek sama u kući,
ipak sve uradi i ne zaboravi ništa
– sada se pružila na primer i gleda oko sebe –
i provodi svoje vreme.
Kako je lepo što će se ovo vreme, kao svako vreme, završiti,
kako je lepo što nismo večni
što se ne razlikujemo
ni od kog drugog ko je živeo i ko je umro,
ko je stupio u smrt mirno
kao na stazu koja se isprva činila teškom, strmom
a potom, međutim, bila ravna.

(Qual è il tuo nome?)

Kako se zoveš?

Kako se zoveš?

Kako se zove ptičica

što je sada sletela na trotoar

i kljuca nešto na zemlji?

I sada u školi, dok devojčice pišu

gledam u dnevniku njihova imena

koja još nisam video.

I, stvarno, za neke izgledaju mi čudno,

kao da su različita od njih;

i mislim u sebi: devojčice, ja bih vam dao druga imena,

ali ne kažem ove reči.

I gledam njihovu nesputanu radost

kao blistavi vodopad

što se na neko vreme rasipa,

kao semena što se dele

i potom se sva zajedno sabiru.

(Mentre i ragazzi fanno il tema)

Dok deca rade zadatak
i nadnose se nad svoje listove
učionica počiva mirno
i sija kao neko svetlo oko njihovih glava.
Ja ih gledam, i njihova snaga me pogađa
– devojčica je prišla da me pita nešto
i u njene oči plave kao nebo tonem –
neke su manje lepe
ali im u crtama prepoznajem slavu
latinskih žena,
uzvišene kretnje i poznate likove
– mislim na prenestinske žene, pradrevne,
ukrašene ogrlicama, elegantne,
i na uboge devojke, na seljanke na pastirice
najmračnijih vekova –
i na dečake, koliko slave nad njihovim glavama.
I kod svih, koliko iščekivanje, kolike nade
– od svih mojih učenika najveći su, već su veliki –
i mislim: kako im ništa nisam rekao!
kako ništa nisam uradio! – nisam ni mogao? –
obuzet samo svojim zanimanjem profesora,
u žurbi u kojoj sam stalno, i rasejan,
kao da ih nikada nisam primetio.
I čudim se što sam bio u stanju
i da plutam u ovom ambisu od svetla,
što sam ostao zdrav, i čitav, kraj tolike snage talasâ,
kraj tolikog mora mirnog kao svetloplavo nebo.

Na lepom brdu (*Sul monte bello*)

Ovde na ovoaj greben gde sam stigao
ne dolazi nikada niko.
Ima jedna tvrđava u ruševinama
s koje se može kontrolisati ogroman prostor.
Staze su bile uvučene.
Čudno je što se ne penje niko.
Dole, plaže su pune sveta,
ulicama promiču bezbrojni automobili,
celo ostrvo vrvi od sveta,
ali ovamo, na ovo veličanstveno mesto
ne dolazi niko, i ja sam sâm,
izvaljen na najvišoj kuli, sunčam se.
Koliko god da masa naraste
uvek će biti prostora za samoću,
za čoveka koji u trenu može da zagrlj stvari,
koji shvata da nam je samo plemenitost data
i da život vredi živeti
da bismo bili plemeniti,
odbacujući suvereno kao rukavicu
egoizam u kome smo rođeni.
Skoro da me hvata vrtoglavica, dok
ležim na najvišoj kuli direktno
iznad plavkastog mora.
Belo kamenje pravi mi društvo,
potpuno smrvljeno, kao da je neka pobuna
zemlje protresla tvrđavu
i razbacala kamenje.
Ima jedan zid s lučnim prozorima i mladim
bršljanom što se sav ozeleneo penje
kao da ga je neko tako namestio.
Imam osećaj da je sve razoreno
i sve celo, savršeno.

(Ripenso adesso a come amai interamente)

Mislim sada o tome kako sam bez ostatka voleo
kad sam bio dečak,
i kako sam bio siguran da je moja draga bila anđeo,
kako sam i ja bio anđeo,
kako smo bili isti
(samo je ona bila istija od mene).
I sada ne kažem: sve je to bila laž
život je drugačiji, život me je promenio;
sada međutim kažem: sve je bilo istinito.
Rađamo se kao anđeli i bez ostatka volimo,
sa svim srcem naše ljubavi zaljubljujemo se
kao deca koja ne poznaju svet
i bez ostatka umiremo.

(Camminare sulla tua via)

Hodati na tvom pravcu,
ili zapravo ti, stazo, hodaš u meni,
ili si ti stvorenje
a ja putanja, pravac.
Jer kako si samo cela,
kako si lepo sazdana, i oblikovana
u svim svojim delovima.
I kad te sretnem, izgledaš mi živo
jer ti srećeš mene, srećna,
ili kad te kiša bije, ostaješ nepokretna
kao goveda, ne tražeći zaklon,
a već čavrlja voda
i potok postaješ.

(Veniva ai vetri un'alba luminosa)

Dolazila je na okna blistava zora,
bejah se probudio, ne znam kako,
kao da sam još spavao
ili kao da nije bilo prelaza,
video sam na oknima zoru, i činilo mi se,
sada kad ponovo mislim o tome,
gledajući svoju dečiju sobu
sa stolom, knjigama
i na prozorima belim zavesicama,
i činilo mi se kao da kruži
kao da lebdi, kao da na vetru
bez zastajanja odlazi...
Ali još uvek vidim sobu, svetlo je,
napolju začuđuje pesma ptica
i gvozdena rešetka ruža
i marsilijski vrt i na kom drvetu
ptice? U belini svetlosti
sada probudi se, na kom su drvetu?
Na kojoj grani skakuću? Ja svetlost
vidim, ja ih čujem, ali njih ne vidim.
I odlazi na vetru, udaljuje se soba
u najplavetnijem i najdubljem prostoru...
A ti ih jednu po jednu gledaš i uzimaš
u svoje svetlucave ruke od zlata.

(Chi passeggia sopra di me?)

Ko to prolazi iznad mene?
Trava mi raste pokraj,
ptice na granama pevaju,
njihov glas me umiruje.
A ti, zašto nisi ovde?
Zašto su svi tu
a samo ti nedostaješ?
I kako ću prevazići tvoje izostajanje,
kako ću uspeti da nastavim
dok slušam zvuk ptica
nalik na karijon
ili kako trave raste
kao neko tik-tak?

(Giovanni, tu giustamente dici)

Đovani, pravo kažeš
bolje biti ovde nego na nebu
kada ćemo biti mrtvi
jer ovde si sa svojim dragim,
znaš gde si, iako nisi uvek zadovoljan,
ponekad si tužan, ponekad ljut,
dok na nebu ne znaš sa kime si,
nije baš sasvim jasno kako i gde bi se bilo
i malo se plašiš da budeš tako visoko,
i nije jasno na čemu bi stajale noge.
I ja mislim: Đovani, na nebu, da li ću te sreći
ili te neću sreći?
No, izvesno, izvesno da ćemo se sreći,
ja ću te čekati i ti ćeš doći,
i onda ćemo biti tamo, iako se ne zna na koji način,
iako se ne zna, nije važno.

(Sono steso sul letto)

Ležim na krevetu
a ti me miluješ,
umivaš me kao mrtvog heroja
i prskaš me uljem.
Plačeš nada mnom,
u očima ne umeš da zadržiš suze,
prolaze ti suze kroz trepavice
i jecaji ti tresu grudi,
zašto plačeš? Ne plači,
ja nisam mrtav.
Upravo koračam belom uličicom
okruženom mladim stablima,
osećam lišće koje mi okrznuje slepoočnice,
osećam povetarac koji me miluje.